

Sistemantik Derleme

Örnek Olay Eğitim Yönteminin Hemşirelik Eğitimi Açısından Öneminin Belirlenmesi ve Hemşirelikte Yönetim Eğitimine Bakış Açısı Kazandırılması: Bir Sistemantik Derleme

Determining the Importance of the Case Study Education Method in Terms of Nursing Education and Gaining an Perspective on Management Education in Nursing: A Systematic Review

Aysun YERKÖY ATEŞ^a, Samet YERKÖY^b

^aDr., İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı Doktora Mezunu, İstanbul, Türkiye

^bDr., İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik Anabilim Dalı Doktora Mezunu, İstanbul, Türkiye

Geliş tarihi/Date of receipt: 23/01/2023

Kabul tarihi/ Date of acceptance: 04/07/2024

ÖZ

Amaç: Bu çalışmada, çağdaş eğitim yöntemlerinden biri olan örnek olay/vaka yönteminin hemşirelik eğitimi açısından değerlendirilmesi ve hemşirelikte yönetim eğitimine bakış açısı kazandırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Sistemantik derleme olarak yürütülen çalışmada, Kasım 2022-Ocak 2023 tarihleri arasında PubMed, Science Direct, EBSCO host, Medline, Ulusal Tez Merkezi ve Google Akademik dizinleri incelenmiştir. Tarama yapılırken ulusal ve uluslararası veri tabanları için “örnek olay yöntemi, örnek olay eğitim yöntemi, hemşirelikte örnek olay yöntemi ve vaka tabanlı öğrenme, hemşirelikte yönetim eğitiminde örnek olay yöntemi” anahtar kelimelerinin birleştirmeleri kullanılmıştır.

Bulgular: Yapılan taramalarda toplam 915 kayda ulaşılmış olup değerlendirme ölçütlerini karşılayan toplam 18 makale inceleme kapsamına alınmıştır. İncelenen çalışmaların %17’si nitel, %6’sı tanımlayıcı nitelikte olmakla beraber %54’ü randomize ve randomize olmayan kontrollü deneysel çalışmalardır. Çalışmaların çoğunluğunda (%56) örnek olay eğitim yöntemi ile geleneksel yöntem karşılaştırılırken, bir kısmında (%39) ise uygulamacıların görüşlerine odaklanılmıştır. İncelenen tüm çalışmalarda uygulama hakkında olumlu değerlendirmeler ve faydalı sonuçlar saptanmıştır.

Sonuç: Hemşirelik eğitiminde örnek olay yöntemi kullanımı hemşirelik akademisyenleri açısından eğitimde yer verilmesi gereken önemli bir konu olmakla beraber hemşirelik öğrencilerinin temel mesleki gelişimine olumlu katkılar sunmakta ve hemşirelikte yönetim eğitiminde kullanılması ile yönetim becerileri gelişmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Eğitimi, Hemşirelik Öğrencileri, Hemşirelikte Yönetim, Örnek Olay/Vaka Eğitim Yöntemi

ABSTRACT

Objective: This study aims to evaluate the case study method, which is one of the contemporary education methods, in terms of nursing education and to gain a perspective on management education in nursing

Methods: In the study conducted as a systematic review, PubMed, Science Direct, EBSCO host, Medline, Google Academic and National Thesis Centre indexes were examined between November 2022 and January 2023. While scanning, various combinations of the keywords “case study method, case study education method, case study method and case-based learning in nursing, case study method in nursing management education” were used for national and international databases.

Results: In the screenings performed, 915 studies were reached, and 18 articles that fully met the inclusion criteria were included in the review. While 17% of the studies examined were qualitative, 6% were descriptive, 54% were randomized and non-randomized controlled experimental studies. While most studies (56%) compared the case study method with the traditional method, some (39%) focused on the practitioners' opinions. In all studies reviewed, positive evaluations and beneficial results were found about the application.

Conclusion: Although the use of case study method in nursing education is an important issue that should be included in education for nursing academics, it also contributes positively to the basic professional development of nursing students and management skills are developed by using it in nursing management education.

Key Words: Case Study/Case Education Method, Management in Nursing, Nursing Education, Nursing Students

ORCID IDs: AYA: 0000-0001-7549-2546, SY: 0000-0002-2682-4986

Sorumlu yazar/Corresponding author: Dr. Aysun YERKÖY ATEŞ, Çatalca İlyas Çokay Devlet Hastanesi, İstanbul, Türkiye
e-posta/ e-mail: aysunyerkoy@gmail.com

Atıf/Citation: Ateş AY, Yerköy S. (2024). Örnek olay yönteminin hemşirelik eğitimi açısından öneminin belirlenmesi ve hemşirelikte yönetim eğitimine bakış açısının kazandırılması: Bir sistemantik derleme. *Hemşirelik Bilimi Dergisi*, 7 (2), 130-147. doi: 10.54189/hbd.1241073

GİRİŞ

Günümüzde küreselleşmeyle beraber COVID-19 gibi salgın hastalıkların artması eğitimde değişimi kaçınılmaz kılmakta, bu süreçte bilgi adeta tüketim malzemesine dönüşmektedir. Günümüzün karmaşık toplum yapısı ve sonsuz bilgi dünyasına hazırlık sürecinde beceri temelli eğitim anlayışı önemli bir konu olarak kendini göstermektedir (Ol ve Kabapınar, 2021). Eğitimde kullanılacak yöntemlerin doğru seçilmesi ile öğrenciler klinik ortama hazır hale gelecek, sorun çözüme, eleştirel düşünme, karar verme, yansıtma ve sorun çözüme becerilerinin gelişimine destek olunacaktır (Cantimer ve Şengül, 2022).

Öğrencilerin mesleki becerilerinin gelişiminde kullanılabilecek eğitim yöntemlerinden biri olan örnek olay, öğrenci merkezli ve aktif bir öğrenme ortamı oluşturarak, gerçek bir olayın derinlemesine incelenmesini, neden sonuç ilişkisinin kurulmasını, etkili kararların alınmasını sağlayan yoğun ve sistematik bir öğretim yöntemidir (Cantimer ve Şengül, 2022; Heale ve Twycross, 2018; Schoch, 2020). Bu yöntemde temel amaç, gerçek durum ya da sorunların bütün ayrıntılarıyla incelenerek, karar alınmasını sağlamaktır (Doğan ve Aslan, 2024; Forsgren vd., 2014; Gürol, 2004; Hayman, 2004). Hukuk fakültelerinde resmi bir öğretim yöntemi olarak kullanılmaya başlanan örnek olay eğitim yöntemi daha sonra diğer bilimlerde (tıp, ekonomi ve diğer sosyal bilimler) giderek yaygınlaşmıştır (Abaan, 1999; Marfisi-Schottman vd., 2013; Şahin vd., 2010). Öyle ki bu model öğrenmeyi kolaylaştırırken uygulamaya geçişi ve devamında da kaliteyi sağladığı için (Hackel ve Fawcett, 2018; Raurell-Torredà vd., 2015; Wu vd., 2022) hemşirelik eğitiminde yaygın bir ilgi görmektedir (Kantar ve Massouh, 2015). Örnek olay eğitim yöntemi ile ilgili yapılan çalışmalarda; öğrencilerin öz-yönetimli öğrenme (Gray ve Aspland, 2011) ve eleştirel düşünme becerisinin geliştiği (Uluyol ve Güyer, 2014), akademik başarısının arttığı (Demir, 2017), uyumunun kolaylaştığı (Korhan vd., 2018) belirlenmiştir. Gerek ulusal gerekse uluslararası yayınlarda da görüldüğü üzere eğitimde örnek olay yönteminin etkisi yadsınamayacak kadar anlamlıdır ve bu yöntemle öğrenen öğrencilerin ileri düzeyde eleştirel düşünme ve bilgiyi uygulama becerilerine sahip oldukları bildirilmektedir (Nkosi vd., 2013).

Yönetim bilimi açısından bakacak olursak son yıllarda dünyada meydana gelen değişim ve gelişmelere paralel olarak, organizasyonların gereksinimleri sürekli olarak değişmekte buna bağlı olarak da yöneticilerden beklentiler giderek artmaktadır. Artan rekabet ortamında yöneticilerin verdikleri kararlarda sıkıntı yaşamamaları adına yönetici eğitimlerinin uygun bir şekilde verilmesi gerekmektedir (Çınaroğlu, 2012). Modern öğretim yöntemlerinden biri olan ve çağdaş olaylarla ilgilenen, gerçekleri ve sorunları bir arada yansıtan, neden ve niçin olduğu üzerinde duran, öyküler etrafında organize edilmiş öğrenme yöntemi olan örnek olay ve vaka incelemeleri, yönetim bilimi ve günümüzün özellikle liderlik davranışı ve eğitimi için geniş bir zemin oluşturmakta, gerekli olan; prosedür izleme, rasyonel düşünme, ifade ve analiz etme gibi sol beyin aktivitelerini geliştirirken, yaratıcılık, seçenek üretme, ilişkileri görebilme, gelecek odaklı problem çözebilme gibi sağ beyin öğrenme aktivitelerini de geliştirmektedir (Büchler vd., 2021; Doğan ve Aslan, 2024; Köklü, 2019; Marquis ve Huston; 2017). Bu bağlamda yönetici eğitimlerinde, örnek olay öğretim yönteminin kullanılması fayda sağlayabilir.

Hemşirelik eğitimini ele aldığımızda; Uluslararası Hemşireler Konseyi (ICN) 2023 raporunda sağlık sisteminde yenilenme için hemşirelik eğitimlerine öncelik verilmesi gerektiğini belirtmiştir (International Council of Nurses [ICN], 2023). Hemşirelik öğrencileri güvenli ve kaliteli hasta bakım uygulamaları, eğitimi, yönetimi ve araştırmalarında eleştirel düşünebilme becerilerine sahip olmalı, bilgiyi aktif işleyebilmelidir (Hemşirelik Ulusal Çekirdek Eğitim Programı [HUÇEP], 2022). Günümüzün teknolojik olarak gelişmiş sağlık hizmetleri dünyasında, hemşirelerin eleştirel düşünme becerilerini kullanmaları hem hemşirelik sürecinde bağımsız ve doğru kararlar almalarına hem de toplumun sağlık kalitesinin artmasına fayda sağlayacaktır (Karaca vd., 2023; Özbudak ve Koç, 2021). Öğrencilerin aktif öğrenmesini destekleyen, öğrenme güdüsü ve klinik karar verme becerisini arttıran stratejilerden biri olan örnek olay eğitim yöntemi, eğitimde üzerine düşülmesi gereken bir konudur (Kaddoura, 2011; Yoo vd., 2010). Öyle ki Amerika Oregon Hemşirelik Eğitimi Konsorsiyumu, hemşirelik lisans

müfredatında, klinik öğrenmeyi geliştirmek için hasta bakım deneyimini içine alan klasik klinik eğitim modelinden, öğrenci düzeyine uygun, klinik öğrenme etkinlikleri tasarımına dayanan klinik eğitim modeline geçmiştir (Nielsen vd., 2013). Türkiye’de ise hemşirelik eğitimi kurumlara göre müfredatı işleme farklılıkları (klasik, bütünleşmiş ve probleme dayalı öğretim modeli) göstermektedir. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de, hemşirelik eğitiminin iyileştirilmesi ve temel standartlarının oluşturulması için çalışmalar yapılmakta ve eğitim sürecinde pek çok sorunlarla karşılaşabilmektedir (HUÇEP, 2022; Yüksek Öğretim Kurumu [YÖK], 2017).

Hemşirelikte yönetim eğitimi açısından baktığımızda ise; gerek Amerikan Hemşire Yöneticileri Örgütü (AONE) gerekse alan yazına göre; yönetici hemşirelerin planlama, karar alma, finansal yönetim, strateji oluşturma, danışmanlık yapma, ilişkileri yönetme, vizyon yaratma, ilham verme, eğitim, araştırma, izleme, değerlendirme ve geliştirme gibi birçok temel işlevleri vardır (The American Organization of Nurse Executives [AONE], 2005; Vana vd., 2022). Görüldüğü üzere yönetici hemşirelerin donanımsal olarak yeterli olabilmesi için iyi bir eğitim alması son derece önem arz etmektedir. Örnek olaylar, probleme dayalı öğrenme yöntemleri; liderliği ve güveni geliştirmede etkili bir öğretme ve öğrenme stratejisidir. Bu eğitim yöntemleri yönetici hemşirelerin karar verme sürecine katkı sağlayarak hem öz değerlendirme hem de grup değerlendirmesine fırsat vermektedir (Abaan, 1999; Park, 2021). Alan yazın ülkemizde hemşirelikte yönetim derslerinin işleyişinde geleneksel eğitim modeline ilave olarak güncel kaynaklar ve klinik alandan zengin örneklerle aktif öğretim yöntemlerinin kullanıldığını söylese de (İspir vd., 2017) uygulamada henüz çok yaygın olmadığı görülmektedir. İspir ve arkadaşlarının (2017) yaptıkları çalışmada, 78 üniversitenin sadece 18’nin web sayfasında hemşirelikte yönetim dersinin kuramsal işleniş yöntemleri ile ilgili bilgi paylaşılmış ve belirtilen yöntemlerin %40,6’sının düz anlatım, %10,8’inin ise örnek olay yöntemi olduğu saptanmıştır. Alan yazın incelendiğinde örnek olay başarılı eğitim yöntemlerinden biri olarak kendini göstermektedir (Aluisio vd., 2016). Öyle ki Brezilya yükseköğretim kurumları hemşirelikte yönetim disiplininde liderlik gelişimi için daha çok etkileşimli ders, grup çalışması ve örnek olay/vaka tabanlı öğrenme stratejilerini kullanmaktadır (Caveião vd., 2018). Günümüzde hemşirelik eğitimi, hemşirelerin eleştirel düşünme de dâhil olmak üzere birçok klinik uygulama rollerine hazırlanmaları konusunda sorunlar yaşamaktadır. Bunun nedeni olarak; son yıllarda ülkemizde çok fazla lisans eğitim programlarının açılması, o sayıya paralel eğitmen sayısının artırılmaması, laboratuvar eksikliği, kalabalık sınıflar, öğrencilerin uygulama olanaklarının yetersiz olması gösterilmektedir (Andreassen ve Holmsen, 2018; Jordan, 2022; Kocaman ve Yürümezoğlu, 2015; YÖK, 2017).

Örnek olay eğitim yöntemi, hem eğitmenin öğretiminde hem de öğrencinin öğreniminde etkilidir. Bu yöntem, teori ve pratik uygulama arasında adeta bir köprü oluşturmakta, öğrencilerin kendi öğrenimlerinden sorumlu olmasını sağlamaktadır (Caveião vd., 2018). Bu nedenle hemşire eğitimciler, yeterli sayıda nitelikli hemşire talebini karşılayabilmek için hemşirelik eğitimi yenilemelidir (Cleveland vd., 2015; DeSanto-Madeya, 2007). ICN 2023 temasında daha fazla yeni hemşire yetiştirmek ve mevcut hemşirelerin kariyer gelişimini ilerletmek için kaliteli, akredite hemşirelik eğitim programlarına yatırım yapılmasının gerekliliğinden bahsetmiştir (ICN, 2023). Bu sistematik derlemede; hemşirelik eğitiminde kullanılan örnek olay yöntemi ile ilgili yapılan çalışmaların incelenmesi, hemşirelik eğitimi açısından değerlendirilmesi ve hemşirelikte yönetim eğitimine bakış açısı kazandırılması amaçlanmıştır.

Araştırma Soruları

Araştırma aşağıdaki soruların yanıtını aramaktadır:

Hemşirelikte örnek olay eğitim yöntemi konusunda 2013-2023 yılları arasında yayınlanmış çalışmaların;

1. Bibliyografik özellikleri nasıldır?

2. Kullanılan ölçüm araçları nelerdir?
3. Örnek olay eğitim yöntemi kullanımının hemşirelik eğitimi açısından sonuçları nelerdir?
4. Örnek olay eğitim yöntemi kullanımının hemşirelikte yönetim eğitimi ve eğitmenleri açısından sonuçları nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Bu sistematik incelemede; ulusal-uluslararası alan yazında hemşirelik (hemşire, hemşire eğitmen, hemşirelik öğrencileri) örnekleme üzerinde yapılmış örnek/vaka olay eğitim yöntemine yönelik çalışmaların gözden geçirilmesi, sonuçlarının ortaya çıkarılması ve hemşirelikte yönetim eğitimine bakış açısı kazandırılması amaçlanmıştır.

Çalışmada İzlenen Yol

Çalışma PRISMA (PRISMA Statement–Sistematik Derleme ya da Meta Analiz Araştırma Raporunun Yazımında Bulunması Gereken Adımlar) ölçütlerine uygun olarak yürütülmüştür (Karaçam, 2013; Moher vd., 2009). Sistematik incelemede; Türkiye ve yurt dışında 2013-2023 tarihleri arasında yapılan (Bu ölçüt, son yıllarda tamamlanmış çalışmalarda örnek olay eğitim yöntemi kullanma eğilimini inceleyebilmek amacıyla belirlenmiştir), hemşirelik eğitiminde örnek olay yöntemini konu alan araştırmaların geriye dönük taranmasıyla gerçekleştirilmiştir. Elektronik arama ile bulunan bütün çalışmaların başlık ve özetleri araştırmacılar tarafından tarafsız olarak gözden geçirilmiş, sadece hemşirelik eğitimi alanında ve örnek olay yönteminin öğretim yöntemi olarak sunulduğu araştırmalar ortak çevrimiçi bir oturumda görüş birliği oluşturularak seçilmiş ve çalışmanın tüm aşamaları kaydedilmiştir (Şekil 1 ve Şekil 2).

Veri Toplama Yöntemi ve Süreci

Çalışma Kasım 2022-Ocak 2023 tarihinde yapılmıştır. Veri toplama sürecinde ilk olarak tarama yapılırken ulusal veri tabanları için kullanılacak anahtar kelimeler “Örnek olay yöntemi, örnek olay eğitim yöntemi, hemşirelikte örnek olay yöntemi ve vaka tabanlı öğrenme, hemşirelikte yönetim eğitiminde örnek olay yöntemi”, yabancı veri tabanları için “Case study method, case study education method, case study method in nursing and case based learning, case study method in nursing management education” anahtar kelimelerinin çeşitli birleştirmeleri kullanılmıştır. Buna göre çalışma kapsamında eğitim alanında örnek olay yönteminin öğretim yöntemi olarak kullanıldığı araştırmaları belirleyebilmek için, PubMed, Science Direct, EBSCO host, Medline, Ulusal Tez Merkezi ve Google Akademik dizinleri incelenmiştir (Şekil 1). Tarama yapılırken seçilen anahtar kelimeler ile ilgili tüm çalışmalara ulaşmak hedeflenmiştir. Elektronik arama ile saptanan ilgili makalelerin başlık ve özetleri, araştırmacılar tarafından dâhil edilme ölçütlerine göre değerlendirilmiştir. Eğer başlık ya da özet anlaşılır değilse, çalışmaya alma ölçütlerine uyup uymadığının araştırılması için çalışmanın tam metni incelenmiş, uygun olanlar incelemeye alınmıştır. Örnek olay eğitim yöntemi ile ilgili toplamda 60 araştırmaya ulaşılmış ve aşağıda belirlenen ölçütler dikkate alınarak 18 araştırma çalışmaya dâhil edilmiştir.

Araştırmaya Kabul Edilme Ölçütleri: Çalışmaların seçilmesinde; Aralık 2013-Ocak 2023 tarihleri arasında, aşağıda belirlenen ölçütlere uyan ve tam metnine ulaşılabilen ulusal ve uluslararası araştırmalar çalışmaya kabul edilmiştir. Şu şekildedir;

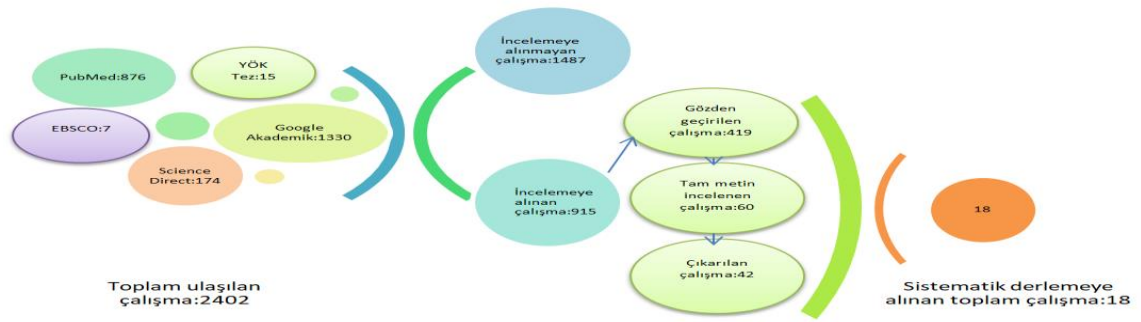
- Ulusal ve uluslararası bilimsel hakemli dergilerde yayınlanmış hemşirelikte örnek olay eğitim yöntemi kullanımı ile ilgili tüm araştırmalar (nicel, nitel, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı, deneysel çalışmalar ve makaleler)

Araştırmaya Kabul Edilmeme Ölçütleri:

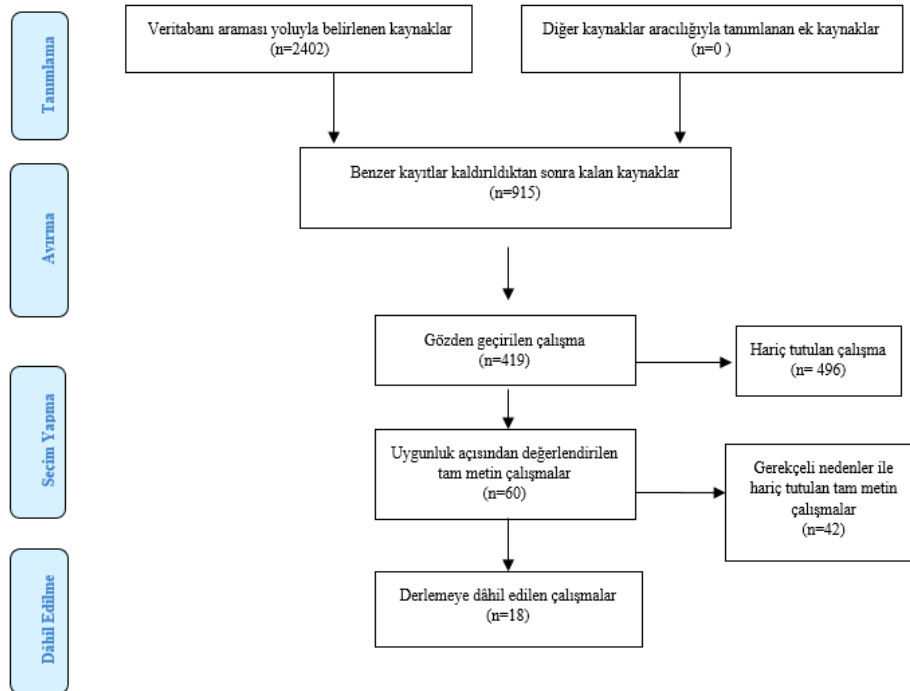
- Farklı eğitim alanında örnek olay yöntemini öğretim yöntemi olarak ele alan araştırmalar,
- Örnek olay yöntemini bir araştırma yöntemi olarak temel almayan araştırmalar,
- Elde edilen, özdeş çalışmalar,
- Ulusal ve uluslararası bilimsel hakemli dergilerde yayınlanmayan çalışmalar, derlemeler, konu dışı çalışmalar, kongre bildirileri, raporlar, ders notları, sunumlar, tezler, metodolojik araştırmalar kapsam dışında tutulmuştur.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Çalışma kapsamına alınan 18 çalışma ve dışlanma kriterlerine (konu dışı, derleme, kongre, sempozyum, tez, tekrar, erişilemeyen) göre elenen çalışmaların akış taslağı Şekil 1’de, Prizma diyagramı Şekil 2’de gösterilmektedir.

Şekil 1. Sistematik Derleme Sonucu Araştırmaya Kabul Edilen ve Edilmeyen Çalışmaların Akış Taslağı

Şekil 2. PRISMA Diyagramı

Çalışmaların Kalitesinin Değerlendirmesi

Sistematik derlemeye dâhil edilecek çalışmaların kalite değerlendirmeleri bağımsız iki araştırmacı tarafından yürütülmüştür. Araştırma kalite puanının belirlenmesinde Polit ve Beck (2009) tarafından araştırmanın kalitesini belirlemeye yönelik olarak önerilen 12 ölçüt kullanılmıştır. Bu ölçütler araştırmanın metodolojik niteliğini (amacı, yöntemi, örneklem özellikleri, verilerin analizi, araştırmanın sınırlılıkları, sonuçları ve tartışma bölümü) değerlendirmeye olanak vermektedir. Kalite değerlendirmesine olanak sağlayan bu sorular;

- S1-“Araştırmanın amacı ve araştırma soruları uygun biçimde verilmiş mi ?”
- S2-“Araştırma soruları uygun biçimde yanıtlanmış mı ?”
- S3-“Çalışmada geçen kavramlar açıkça tanımlanmış mı ?”
- S4-“Örneklemin özellikleri yeterince açıklanmış mı ?”
- S5-“Örneklem sayısı yeterli mi ?”
- S6-“Kullanılan gereç ve yöntem konuya uygun mu ?”
- S7-“Kullanılan gereç geçerli ve güvenilir mi ?”
- S8-“Bulgular açık ve uygun biçimde organize edilmiş mi ?”
- S9-“Bütün önemli sonuçlar tartışılmış mı ?”
- S10-“Tartışma bulgularla uyumlu mu?”
- S11-“Sonuçlar özet olarak bildirilmiş mi?”
- S12-“Sınırlılıklar bildirilmiş mi?” ifadelerinden oluşmaktadır.

Toplamda 12 ölçütün her biri için makalenin uygunluğu “0 puan-karşılıyor”, “1 puan-karşılıyor” şeklinde puanlanmaktadır. Toplam puanın yüksekliği, ilgili araştırmanın metodolojik niteliğinin yüksekliğini göstermekte ve en az yedi puan alma koşulu aranmaktadır. Kalitesi 7 puanın altında olan çalışmalar araştırmaya dâhil edilmemiştir. Araştırmaya dâhil olma ölçütlerinin tümünü karşılayan, kalitesi 7 ve üzeri olan toplam 18 makale değerlendirilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde anlatı sentezi (narrative synthesis) yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem nicel (deneysel-yarı deneysel) ve nitel çalışmaları sentezlemek için kullanılabilir (Snilstveit vd., 2012). Ayrıca çalışmaların değerlendirilmesinde araştırmacılar arası güvenilirlik Kappa uyum analizi SPSS 23 (Statistical Package for the Social Sciences) kullanılarak belirlenmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü

Sistematik derlemede incelenen tüm çalışmalara atıf yapılarak, kaynakçada gösterilmiştir.

BULGULAR

Bu çalışmada veri tabanlarının taranması sonucunda toplam 915 kayda ulaşılmıştır. Değerlendirme yöntemleri kullanılarak başlık ve özetle seçim yapıldıktan ve özdeş çalışmalar çıkarıldıktan sonra 60 çalışma tam metin olarak incelenmiştir. İncelenen çalışmaların 42 tanesi hemşirelik açısından değerlendirilmediği için çıkarılmıştır. Toplam 18 makale analize alınmış, çalışmaların bibliyografik özellikleri Tablo 1’de, sonuçları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Bu çalışma kapsamına alınan toplam 18 çalışmanın içeriğine bakıldığında genel olarak eğitim yönteminin;

- Kritik düşünme becerisi oluşumuna etkisi,
- Performans, analiz, takım çalışması, problem çözme üzerine faydası,
- Etik karar verme süreçlerine etkisi,

- Eğitimde kalite çıktıları,
- Yöntemsel eleştirel düşünme, takım çalışması, kendi kendine öğrenme ve iletişim becerileri üzerine etkisi,
- Klinik karar verme ve öğrenme güdüsüne etkisi,
- Öğrenci hemşirelerin örnek olay/vaka temelli öğrenme deneyimleri,
- Örnek olay/vaka temelli öğrenmenin eğitimdeki başarısı,
- Hemşire eğitiminde yararları, etkililiği,
- Uygulanmasında kullanılacak stratejiler,
- Hemşirelik beceri eğitimine etkisi,
- Bakım çalışanlarının acil durumlara başa çıkma becerileri üzerine etkisi,
- Hemşirelik eğitmenlerin eğitim yöntemi hakkında düşünceleri incelenmiştir.

Çalışmada araştırmacılar arası güvenirlik Kappa uyum puanı 0,78 ile yüksek bulunmuştur ($p=0,001$) (Feurman ve Miller, 2005). Çalışmaların metodolojik değerlendirmesine göre en yüksek puan 12, en düşük puan 7 olarak bulunmuştur. Seçilen araştırmaların değerlendirmesi Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 1. Sistematik Derleme Sonucu Araştırmaya Kabul Edilen Çalışmaların Genel Özellikleri (n=18)

Sıra	Yazarlar (Yıl)	Grup	Örneklem	Yöntem	Veri Toplama Aracı	Sonuçlar	Kalite Skoru
1	Hristova vd., (2021)	Hemşirelik ve Ebelik öğrencileri (2., 3., 4. sınıf lisans öğrencileri)	296 146 Kontrol grubu (Geleneksel, didaktik öğretim yöntemi). 150 Deney grubu (Geleneksel ve Örnek olay yöntemi ile eğitim).	Nonrandomize Kontrollü Çalışma	Klinik düşünme göstergesi için değerlendirme formu. Bireysel klinik vaka yöntemi formu ile deney grubu eğitilmiştir.	Örnek olay yöntemi meslekte kalitenin artması için gerekli olan tıbbi yeterliliği geliştirmekte, kritik düşünmeyi arttırmaktadır.	7
2	Mei, (2022)	Hemşirelik 2. Sınıf öğrencileri (Kadın Doğum ve Hastalıkları Hemşireliği dersi alan)	93 47 Kontrol grubu (Geleneksel, didaktik öğretim yöntemi). 46 Deney grubu (Geleneksel ve Örnek olay yöntemi ile eğitim).	Nonrandomize Kontrollü Çalışma	Kurs performans değerlendirme yöntemi ve geri bildirim anketi.	Kadın Doğum ve Hastalıkları Hemşireliği eğitiminde klinik örnek olay/vaka öğretim modelinin uygulanması; Öğrencini ilgi ve performansını yükseltmekte, Takım çalışmasına yatkınlığı arttırmakta, Klinik düşünme, analiz etme, problem çözüme ve iletişimin gelişmesine fayda sağlamaktadır. Ayrıca klinik vaka öğretim modeli, öğrenciler tarafından iyi karşılanmıştır.	8

Tablo 1. Sistematik Derleme Sonucu Araştırmaya Kabul Edilen Çalışmaların Genel Özellikleri (n=18) (Devamı)

3	Macpherson vd., (2022)	Bir İspanyol üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinde okuyan Sağlık Bölümü lisans öğrencileri	294 95 Hemşirelik öğrencisi, 109 Fizyoterapi ve Rehabilitasyon öğrencisi, 90 Diş hekimliği öğrencisi.	Niteliksel-Kantitatif karma çalışma	Etik bilgi düzeyi değerlendirme testi. Etik çıkarımlarını görmek adına yarı niceliksel bir tasarımı kapsayan soru formu.	Vaka yöntemi veya vakaya dayalı öğrenme, Sağlık Bilimleri derecelerindeki lisans öğrencilerinin etik yeterliklerini geliştirme konusunda faydalı bir yöntemdir.	10
4	Yating vd., (2022)	BOS (Beyin Omurilik Sıvısı) drenajı standardize eğitime katılan hemşireler	27 hemşire 10 kontrol grubu (Geleneksel, didaktik öğretim yöntemi). 17 çalışma grubu (Örnek olay ve probleme dayalı öğretim yönteminin birleştirilmiş hali).	Eğitim alma sırasına göre eşdeğer olmayan grup ön test-son test ile randomize deneysel tasarım	Vaka teori testi. Vaka beceri testi.	Çalışma grubundaki hemşireler, kontrol grubundaki hemşirelerle karşılaştırıldığında teorik bilgi, pratik beceriler ve sağlık eğitimi konularında daha yüksek değerlendirme puanlarına sahiptir (p<0,01).	11
5	Zhu vd., (2021)	Hemşirelik öğrencileri	87 45 kontrol grubu (Geleneksel eğitim programı). 42 deney grubu (Örnek olay/vaka yöntemi kullanımı).	Eşdeğer olmayan grup ön test-son test ile randomize deneysel tasarım.	Deneyden önce ve sonra; *Eleştirel Düşünme anketi. *Kendi Kendine Öğrenme Anketi. *Öz Yeterlilik Anketi uygulandı.	Örnek olay/vaka tabanlı öğrenme hemşirelik öğrencilerinde klinik düşünmeyi geliştirmektedir.	10
6	Das vd., (2022)	Hemşirelik öğrencileri	54 öğrenci Küçük öğrenci grupları oluşturularak anatomi dersleri vaka tabanlı öğrenme yöntemi ile entegre bir şekilde işlenmiştir.	Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı	4 hafta boyunca oluşturulan küçük gruplara 4 oturumda 60 dk eğitimler yapıldı. Bilginin değerlendirilmesi için eğitimden önce ve sonra (eğitimden hemen sonra, takiben 4 hafta ve 2 yıl sonra son testler) çoktan seçmeli test uygulandı. Yöntemin etkinliğini değerlendirmek için öğrencilere Algılanan Fayda Anketi kullanıldı. Eğitimle ilgili geri bildirimler alındı.	Örnek olay yöntemi ile eğitim sonrasında öğrencilerin son test puanları %21 oranında iyileşmiştir. Öğrencilerin %85'inden fazlası, yöntemin eleştirel düşünmeyi, takım çalışmasına yatkınlığı, kendi kendine öğrenmeyi ve iletişim becerilerini geliştirdiğini belirtmiştir. Ayrıca bu yöntem öğrencilerin öğretilmeyen mesleki becerilerinin geliştirilmesinde önemli bir role sahiptir ve onları gelecekteki kariyerleri için donanım sahibi yapmaktadır.	10

Tablo 1. Sistematik Derleme Sonucu Araştırmaya Kabul Edilen Çalışmaların Genel Özellikleri (n=18) (Devamı)

7	Burucu ve Arslan, (2021) Hemşirelik öğrencileri (2. Sınıf)	Vaka tabanlı öğrenme yöntemi ile eğitim alan 10 gönüllü öğrenci katılmıştır. Odak grup toplantısında toplam 65 görüş ve öneri sunulmuştur. Bunlar iki ana ve yedi alt tema altında toplanmıştır.	Fenomenolojik türde nitel yöntem	Görüşmede uzman görüşü ile hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış olup derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Veriler nitel veri analizi ile değerlendirilmiştir.	Hemşirelik sürecine entegre edilen vaka temelli öğrenme, öğrencilerin hemşirelik sürecini daha iyi öğrenip anlamalarına ve hastalara bütüncül bir bakış açısıyla yaklaşımlarına yardımcı olan pratik bir hemşirelik yöntemidir. Katılımcılar program hakkında olumlu görüşler dile getirmiş ve pratik önerilerde bulunmuştur.	11
8	Yoo ve Park (2015) Hemşirelik öğrencileri (Güney Kore, Suwon'daki bir hemşirelik koleji öğrencileri)	143 Hemşirelik öğrencisi Uygun örnekleme kullanılarak seçilmiştir. 2011 yılı güz dönemi Sağlık İletişimi eğitimi alan 71 öğrenci kontrol grubu ve 2012 yılı güz dönemi Sağlık İletişimi eğitimi alan 72 öğrenci deney grubunu oluşturmuştur. İki ders aynı materyali kapsıyordu, ancak 2011 yılı Sağlık İletişimi eğitimi ders anlatımına dayalıydı. 2012 yılı Sağlık İletişimi dersi hasta-hemşire iletişiminin beş gerçek vakasını içeren vakaya dayalı öğrenme yöntemi ile anlatıldı.	Prospektif, nonrandomize eşdeğer olmayan kontrollü yarı deneysel çalışma (ön-son test)	The Communication Assessment Tool (CAT) (İletişim Değerlendirme Aracı). The Problem-Solving Inventory (PSI) (Problem Çözme Envanteri). The Instructional Materials Motivation Scale (IMMS) (Öğretim Materyalleri Motivasyon Ölçeği) kullanılarak değerlendirilmiştir.	Son testte, vakaya dayalı öğrenme grubu, derse dayalı öğrenme grubuna göre önemli ölçüde daha yüksek iletişim becerileri, problem çözme yeteneği ve öğrenme motivasyonu göstermiştir.	12
9	Gholami vd., (2017) Hemşirelik öğrencileri	Örnek olay/vaka eğitim yöntemine dayalı acil hemşirelik kursu verilen ve amaçlı örnekleme yoluyla seçilen 18 üçüncü sınıf Hemşirelik öğrencisinden oluşmuştur.	Nitel-tanımlayıcı araştırmadır. Nitel içerik analizi yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir.	Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak, katılımcılar ile 35-50 dk görüşülerek toplanmıştır.	Mevcut çalışmanın sonuçları, örnek olay/vaka eğitim yönteminin İranlı hemşirelik öğrencileri için eleştirel düşünme ve stres yönetimi becerilerini geliştiren, akranların potansiyellerini güçlendiren, tanılama becerilerini geliştiren ve gelecekteki uygulamalarda kullanılmak üzere mesleki yeterlilikler kazanmaya yardımcı olan stresli ama hoş ve güçlendirici bir deneyim olduğunu göstermektedir.	10

Tablo 1. Sistematik Derleme Sonucu Araştırmaya Kabul Edilen Çalışmaların Genel Özellikleri (n=18) (Devamı)

10	Kantar ve Massouh, (2015) Hemşirelik öğrencileri	Beyrut, Lübnan'da hemşirelik lisans programının üçüncü yılında örnek olay/vaka eğitim yönteminin kullanıldığı Sağlık Hemşireliği dersi alan 16 Hemşirelik öğrencisi	Nitel odak grup (her biri dört ile altı öğrenciden oluşan üç grup) araştırma tekniği	16 hemşirelik öğrencisinin algılarını araştırmak için nitel odak grup araştırma tekniği kullanıldı. Sorular yarı yapılandırılmıştı ve örnek olay/vaka eğitiminden kazanılan profesyonel becerileri keşfetmeye yönelikti.	Örnek olay/vaka eğitim yöntemi öğrencilerde profesyonel becerileri geliştirmiştir.	11
11	Raurell-Torredà vd., (2015) Hemşirelik öğrencileri (2. sınıf)	101 lisans öğrencisi, 35 Deney grubu (Örnek olay/vaka eğitim yöntemi, 32 oturum, 50 dk. tartışma, 30 dk. vakaya dayalı öğrenme). 66 Kontrol grubu (Geleneksel metot, 32 derslik oturum, 50 dk. ders anlatımı ve tartışma). Sürekli mesleki eğitime kayıtlı 59 Hemşire, sadece hasta simülatorü uygulamasına, klinik deneyimlerin öğrenme çıktıları üzerindeki etkilerini değerlendirmek için katılarak bir karşılaştırma grubu oluşturdu.	Randomize olmayan kontrollü çalışma.	Bir hasta simülatorü ve The National League for Nursing [NLN] (Ulusal Hemşirelik Ligi) tarafından onaylanan vakalar kullanılmıştır. Değerlendirme Objektif Yapılandırılmış Klinik Muayene (OSCE) puanlaması ile yapılmıştır.	Deney grubu, kontrol grubundan daha iyi hasta değerlendirme becerisi geliştirmiştir. Vaka tabanlı öğrenme yöntemi, uygulama sürecinde kalite, tutarlılık ve standartlaşma sağlamaktadır.	12
12	Nkosi vd., (2013) Hemşire Eğitimciler (Güney Afrika Durban'da Hemşirelikte Yönetim Eğitim Programını yönetenler)	15 (iki tam zamanlı ve 13 yarı zamanlı) Eğitimci Hemşire.	Nitel, tanımlayıcı ve betimsel çalışma	Veriler, bire bir görüşmeler ve ayrıca program içeriğini öğretmek için vaka temelli bir müfredat kullanan on beş eğitimci üzerinde yapılmış olup yapılandırılmış sorular kullanılarak toplanmıştır.	Bu çalışma, vakaya dayalı öğrenme stratejilerinin evrensel olarak uygulanması gerektiğini göstermektedir.	8
13	Salar vd., (2020) Hemşirelik öğrencileri	Çalışmaya 12 hemşirelik öğrencisi katıldı. Öğrenciler sayım yöntemiyle seçildi ve rastgele iki gruba ayrıldı. 6 Deney grubu (70 sınıf oturumu, her oturumda 90 dk. vaka tartışması, ön-son test). 6 Kontrol grubu (Geleneksel eğitim, ön-son test).	Randomize vaka kontrol çalışması	Veri toplama aracı olarak California Eleştirel Düşünme Anketi (ön-son test) uygulandı.	"Katılımcı eğitime dayalı öğrenme" yöntemi ile öğrencilerin eleştirel düşünme puanlarında artış gözlenmiştir. Öğrenciler eleştirel düşünmeyi öğretmede yeni ve dinamik yöntemlere sıcak baktığını belirtmiştir. Örnek olay/vaka eğitim modeli hemşirelik eğitiminde yararlı olabileceğini kanıtlamıştır.	10

Tablo 1. Sistematik Derleme Sonucu Araştırmaya Kabul Edilen Çalışmaların Genel Özellikleri (n=18) (Devamı)

14	Liu vd., (2020) Hemşirelik öğrencileri (Eylül 2019'dan Ocak 2020'ye kadar Hemşirelik Becerileri Eğitimi alan 2018 yılının ikinci sınıf Hemşirelik öğrencileri)	146 öğrenci Öğrenciler, bilgisayar tarafından oluşturulan rastgele sayıya göre; 73 deney grubu ve 73 kontrol gruplarına yansız olarak atanmıştır.	Kör tasarım olmaksızın randomize kontrollü bir çalışma	Nesnel Yapı Klinik Sınavı (The Objective Structure Clinical Examination [OSCE]). Hemşirelik Öğrencilerinin Otonom Yeteneği Ölçeği (The Scale of Nursing Students' Autonomous Ability). Örnek olay/vaka eğitiminin etkisini değerlendirme anketi. Örnek olay/vaka tabanlı eğitim için öğrenci memnuniyet anketi.	Sonuç olarak örnek olay/vaka eğitim yöntemi, öğretmenlerin öğretim fikirlerini genişletmektedir ve öğrencilerin öğrenmeye olan ilgilerini harekete geçirmek için faydalıdır. Hemşirelik öğrencilerinin özerk öğrenme becerilerini geliştirmek için analiz sonucunda iyi öğretim etkileri elde edilmiştir. Ancak uygulama sürecinde öğretmenler gerek vaka öğretim tasarımına, gerekse öğrencilerin sorularını yanıtlamaya daha fazla enerji ve zaman ayırmalıdır.	9
15	Kim, (2021) Çalışma, yaşlı bakım tesislerinde ve evde bakım merkezlerinde çalışan 72 bakım çalışanı (Hemşire) ile yürütülmüştür	Her bir gruba (yani deney ve kontrol grupları) 36 katılımcı atanmıştır.	Eşdeğer ve randomize olmayan bir kontrol grubu çalışması (ön test-son test tasarımı)	Bilgi ve Performans Düzeyini Değerlendirme Anketi. Yapılandırılmış bir kişisel bildirim anketi. Acil Durumla Baş Etme Yeteneği Ölçeği. Öz Yeterlilik Ölçeği. İletişimde Güven Anketi.	Kontrol grubu ile karşılaştırıldığında, deney grubunun acil durumlarda bilgi ve performans düzeylerinde, acil durumlarla başa çıkma becerilerinde, acil durumlarla başa çıkma öz yeterliliğinde ve iletişime güvende istatistiksel olarak anlamlı bir artış gözlemlendi.	11
16	Hong ve Yu, (2017) Hemşirelik öğrencileri	Dört sınıftaki 122 hemşirelik lisans öğrencisine bir yıl boyunca tıbbi hemşirelik konusu öğretildi. İki sınıf rastgele deney grubu, diğer ikisi kontrol grubu olarak atanmıştır. Deney grubu (58 öğrenci) geliştirilmiş hemşirelik vakalarının sunulduğu dersleri aldı. Kontrol grubuna (64 öğrenci) olağan vakalar öğretildi. Her gruba iki yarıyıl 8 ayda 19 vaka temelli ders verildi.	Randomize kontrollü bir çalışma	Eleştirel Düşünme Eğilimi Envanteri-Çince versiyonu (CTDI-CV).	Açığa çıkan hemşirelik vakaları, hemşirelik lisans öğrencilerinin tıbbi hemşirelik konusunda eleştirel düşünme becerilerini geliştirmektedir, olağan hemşirelik vakalarından önemli ölçüde daha etkili görünmektedir.	10
17	Daniels vd., (2015) Hemşire eğitimciler	40 Eğitimci, 2 gruba ayrıldı. A grubu 1. ve 2. Sınıf eğitimciler. B grubu 3. ve 4. Sınıf eğitimciler.	Katılımcı eylem, nitel araştırma yöntemi	Verilerin toplanmasında nominal grup tekniği kullanılmıştır.	Örnek olay temelli eğitim, gelişime destek vermektedir. Okulda örnek olay temelli eğitimin devam etmesi gerektiği, ancak eğitimcileri güncel tutmak ve yeni personeli bu öğretim ve öğrenme yaklaşımına yönlendirmek için daha fazla çalıştay düzenlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.	9

Tablo 1. Sistematik Derleme Sonucu Araştırmaya Kabul Edilen Çalışmaların Genel Özellikleri (n=18) (Devamı)

18	Cavciao vd., (2018)	Hemşirelik Yönetim dersi alan Hemşirelik lisans öğrencisi	118 öğrenci,	Yarı deneysel ve nitel bir çalışma	Verilerin toplanmasında,	11
			2 gruba ayrıldı.		Kaliforniya Eleştirel Düşünme Eğilim Envanteri (CCTDI).	
			Örnek olay ve takıma dayalı öğrenme grubu.		Eleştirel Düşünme Eğilim Envanteri Çince Versiyonu (CTDI-CV).	
			Kontrol grubu.		Kişisel Bilgi Formu Öz Yeterlilik Bütünleşik Ölçeği (SEIS).	
			20 takım oluşturuldu, her takım 1 lider dâhil 4-6 üyeden oluşmaktadır.		Ön test, eğitim, son test.	
			Gruplara seçim katılımcıların isteği doğrultusunda yapılmıştır.			

Tablo 2. Makalelerin Bibliyografik Özellikleri (n=18)

Değişken	n	%
Yazar sayısı	İki yazar ve altı	33
	Üç yazar	17
	Dört yazar ve üstü	50
Yayın yılı	2018-2022	61
	2013-2017	39
Örneklem türü	Hemşirelik öğrencileri / (Karım öğrenci vb.)	78
	Hemşire eğitmenler	11
	Hemşire	11
Örneklem sayısı (ED= 10, EY=296)*	60 ve altı	44
	61-150	44
	150 ve üstü	12
Araştırma Tasarımı	Randomize kontrollü deneysel çalışma	27
	Nonrandomize kontrollü deneysel çalışma	27
	Tanımlayıcı-İlişki arayıcı	6
	Nitel çalışma	17
	Nitel-nicel karma <u>kesitsel</u> çalışma	6
	Nitel-tanımlayıcı çalışma	11
	Nitel-yarı deneysel çalışma	6

ED=En Düşük, EY= En Yüksek

İnceleme sonuçları başlıklar halinde değerlendirilmiştir;

Çalışmaların Bibliyografik Özellikleri

Derleme kapsamına alınan toplam 18 makalenin bibliyografik özellikleri Tablo 2’de sunulmaktadır. Tablo 2’de bulgular incelendiğinde en çok “dört yazar ve üstü” (%50) değişkeninde makale olduğu ve makalelerin büyük bir bölümünün 2018-2022 yılları arasında (%61) yayımlandığı görülmektedir. Buda bize örnek olay yönteminin son yıllarda önemli bir değer kazandığını göstermektedir. Makalelerin örneklem sayısı 10 ile 296 arasında değişmekle birlikte “60 ve altı” (%44) ile “61-150” (%44) değişkenlerinde katılımcı sayısı eşittir. Çalışmaların 14’ünün örneklem grubunu hemşirelik öğrencileri (%78) oluştururken, 2’sini hemşirelik lisans eğitmenleri (%11), 2’sini hemşire ve bakım verenler (%11) oluşturmaktadır. Konuyla

ilgili yapılan çalışmalar gösteriyor ki hemşirelik lisans öğrencileri daha fazla örneklem grubu olarak tercih edilmektedir. Araştırmaların çoğu randomize kontrollü deneysel çalışma (%27) ve nonrandomize deneysel çalışmadır (%27) (Tablo 2).

Kullanılan Ölçüm Araçları

Derleme kapsamına alınan makalelerde kullanılan veri toplama araçlarının dağılımı Tablo 1’de sunulmuştur. Kullanılan soru formlarının çoğu konuyla ilgili alan yazın incelemesi ve verilen eğitime dayalı araştırmacılar tarafından oluşturulmuş standardize olmayan formlardır (%28) (Burucu ve Arslan, 2021; Daniels vd., 2015; Gholami vd., 2017; Kantar ve Massouh, 2015; Mei, 2022; Macpherson vd., 2022; Nkosi vd., 2013; Raurell-Torredà, vd., 2015; Yating vd., 2022; Yoo ve Park, 2015). Yine çalışmaların bir kısmında geçerlilik güvenilirliği sağlanmış anketler (%44) kullanılmıştır (Caveião vd., 2018; Das vd., 2022; Hong ve Yu, 2017; Hristova vd., 2021; Kim, 2021; Liu vd., 2020; Salar vd., 2020; Zhu vd., 2021) (Tablo 1).

Örnek Olay Eğitim Yöntemi Kullanımının Hemşirelik Eğitimi Açısından Sonuçları

Örnek olay eğitim yönteminin kullanıldığı ve hemşirelik öğrencileri ile yapılan tüm çalışmalar incelendiğinde, bu eğitim yönteminin; hemşirelik eğitiminde kazandırılması gerekli olan eleştirel düşünme yeteneğini geliştirdiği, bilgi, performans, öz yeterlilik düzeylerini arttırdığı, tanılama ve iletişim becerilerini geliştirdiği görülmektedir. Ayrıca örnek olay mesleki yeterliliklerin kazanılmasında önemli bir eğitim yöntemi olup öğrenciler tarafından sevilen bir deneyim olduğu görülmektedir (Burucu ve Arslan, 2021; Das vd., 2022; Gholami vd., 2017; Hong ve Yu, 2017; Hristova vd., 2021; Kantar ve Massouh, 2015; Liu vd., 2020; Macpherson vd., 2022; Majeed, 2014; Mei, 2022; Raurell-Torredà vd., 2015; Salar vd., 2020; Yoo ve Park, 2015; Zhu vd., 2021). Hemşireler üzerinde yapılan çalışmalara bakıldığında ise hemşirelerin, bilgi ve performans düzeylerinin arttığı, kriz yönetim becerilerinin geliştiği, iletişim becerilerinin arttığı görülmüştür (Kim, 2021; Yating vd., 2022).

Örnek Olay Yönteminin Hemşirelikte Yönetim Öğrenci Eğitimi ve Eğitimcileri Açısından Sonuçları

Hemşirelikte yönetim eğitiminde örnek olay eğitim yöntemi ile ilgili çok fazla kaynağa ulaşılamamıştır. Yılı 2013 ve sonrası olan Hemşirelikte Yönetim eğitimcileri ile yapılan 2 çalışmaya, hemşirelikte yönetim öğrencileri ile yapılan 2 (Bir çalışmanın tam metnine ulaşılamadığı için araştırma kapsamına alınamamıştır.) çalışmaya ulaşılmıştır. Hemşirelik eğitimcileri ile yapılan çalışmaların sonuçlarına bakıldığında; örnek olay/vakaya dayalı öğrenme stratejilerinin evrensel olarak uygulanması gerektiği, bu yöntemin eğitime ve mesleki gelişime destek verdiği, öğrenmede örnek olay temelli eğitimin devam etmesi gerektiği vurgulamaktadır. Eğitimcilerin bu öğretme ve öğrenme yaklaşımını güncel tutmak için daha fazla çalıştay düzenlemeleri gerektiği, uygulama sürecinde gerek vaka öğretim tasarımına, gerekse öğrencilerin sorularını yanıtlamaya daha fazla enerji ve zaman ayırmaları gerektiği belirtilmiştir (Daniels vd., 2015; Nkosi vd., 2013). Hemşirelikte yönetim öğrencileri ile yapılan araştırma sonuçları ise şu şekildedir; örnek olay eğitim yöntemi, öğrencilerin öğrenmeye olan ilgi ve bilgi düzeylerinde artışa neden olurken, öz yeterlilik, eleştirel düşünme ve muhakeme yeteneklerinin gelişimine de katkı sağlamaktadır (Caveião vd., 2018; Chen vd., 2014).

TARTIŞMA

Hemşirelik eğitiminde örnek olay/vaka eğitim yönteminin kullanımı ile ilgili sistematik derleme sonucunda; 2013-2023 yıl aralığında incelenen araştırmalar en fazla 2018-2022 yılları arasında hemşirelik öğrencileri ile yapılmış, hemşirelikte yönetim alanında yapılan çalışmaların ise 2018 yılı ve öncesi yıllara ait olduğu tespit edilmiştir. Çalışma sonuçlarına göre son yıllarda bu eğitim yöntemine verilen önem artmış ve hemşirelik eğitiminde ivme kazanmıştır. Bu çalışmanın ülkemizde yapılacak

yeni araştırmalar için ilham olacağı söylenebilir. Aynı tutumun hemşirelikte yönetim eğitimine yansımadağı görülmüş, bu nedenle hemşirelikte yönetim eğitimine bakış açısı kazandırılmak amaçlanmıştır. Bu eğitim yöntemi uluslararası hemşirelik biliminde üzerinde durulan bir konu olup ülkemizde de kullanılmaktadır. Bu çalışma sonuçlarının alan yazına katkı sağlayacak nitelikte olduğu söylenebilir.

Araştırmaların çoğu deneysel olup bir kısmı ise nitel, tanımlayıcı niteliktedir. Örnek olay eğitim yöntemi ile verilen eğitimlerde niteliğe uygun istenilen ölçek kullanılabilen ve eğitimin etkinliği ölçek puanlarına göre değerlendirilebilmektedir. Bu durum hemşire eğitimcilerine somut veriler ile çalışma imkânı vermektedir.

Hemşirelik eğitiminde örnek olay eğitim yöntemi, öğrencilerin mesleki gelişimi üzerine önemli katkı sağlamakta, klinik düşünme, analiz etme, problem çözme becerilerini arttırmaktadır (Mei, 2022). Örnek olay yöntemi ile eğitim alan öğrencilerin tıbbi ve mesleki yeterlilikleri, eleştirel düşünme ve yordama becerileri gelişmekte, takım çalışmasına yatkınlıkları artmakta, iletişim, etik yeterlilik, empati, otonomi eğilimleri güçlenmekte, derse ilgi ve performansları artmaktadır (Burucu ve Arslan, 2021; Das vd., 2022; Gholami vd., 2017; Hong ve Yu, 2017; Hristova vd., 2021; Kantar ve Massouh, 2015; Kim, 2021; Liu vd., 2020; Macpherson vd., 2022; Majeed, 2014; Mei, 2022; Raurell-Torreda vd., 2015; Salar vd., 2020; Yating vd., 2022; Yoo ve Park, 2015; Zhu vd., 2021). Hemşirelikte yönetim eğitimine katkısı göz önüne alındığında öğrencilerin öğrenmeye ilgisi artacak, hemşirelikte yönetim ve etik kavramlarının anlaşılması kolaylaşacak, muhakeme ve problem çözme becerileri gelişecektir (Chen vd., 2014; Kim vd., 2007) Hemşirelikte yönetim dersi alan öğrencilerin örnek olay/vaka temelli eğitimi içine alan bir eğitim programı ile eğitilmesi, yöneticilik görevlerinde uyumu kolaylaştırabilir.

İncelenen araştırmaların on dördü hemşire öğrencileri, 2'si hemşire ve bakım verenler, 2'si hemşire eğitimcileri ile gerçekleştirilmiştir. Bu durum örnek olay/vaka öğretim yönteminin hemşire lisans eğitiminde kullanıldığını ancak sağlık alanında aktif bakım veren hemşirelerin hizmet içi eğitiminde fazla kullanılmadığını göstermektedir. Hemşirelik öğrencilerinin eğitiminde geleneksel öğretim yöntemlerinin yerine çağdaş öğretim yöntemlerinin kullanılması etkin ve kolay öğrenmeyi kolaylaştıracak, çalışan hemşirelerin hizmet içi eğitiminde kullanılması ise hasta bakım kalitesini arttıracaktır. Yine aynı şekilde hemşire eğitimcileri örnek olay/vaka yönteminin kullanımını hemşirelik eğitimi ve mesleki gelişimi desteklediği için elzem olarak değerlendirmektedir. Bu konuda eğitimciler uygun olay/vaka tasarımı planlamalı, öğrencilerin soru sormalarına zaman ayırmalı, grup tartışmalarına yer vermeli ve değerlendirmelidir (Daniels vd., 2015; Nkosi vd., 2013).

Hemşirelikte yönetim eğitiminde yeterliliğe dayalı bir modelin tanımlanması, yönetici hemşirelerin temel yeterliliklerini ve yönetsel becerilerini güçlendirecek, daha fazla öğrenme ve gelişim fırsatları sağlayacaktır (Pillay, 2010). COVID-19 Pandemisi gibi öğrenci klinik deneyimlerini etkileyerek, eğitimde inovasyona neden olan süreçler için sanal vaka tabanlı bir öğrenme sitesinin geliştirilmesi yenilik açısından önem arz etmektedir (Yerköy Ateş ve Okur, 2020); Roberts vd., 2022). İleride yapılacak çalışmalar için, liderlik tarzının dikkate alınması, hemşirelikte yönetim uzmanlıklarından faydalanılarak öğretim ve öğrenme yöntemlerinin geliştirilmesi ve doğrulanması gerekecektir.

SONUÇ

Alan yazın incelemesi gösteriyor ki çağdaş öğretim yöntemi olan örnek olay/vaka yöntemi gerek hemşirelik öğrencileri gerekse hemşirelik eğitim ve eğitimcileri için son derece önemlidir. Hemşirelik; yapısında teori ve uygulamayı barındıran bir disiplin olduğu için eğitim programlarında geleneksel yöntemlerden ziyade çağdaş eğitim yöntemlerinin kullanılması daha uygun olacaktır. Bu aktif eğitim yöntemi ile her açıdan donanımlı, eleştirel düşünebilen, muhakeme yeteneği fazla ve bilgili hemşireler yetişecek, buna bağlı olarak da hasta bakım ve süreçlerinde kalite sağlanacaktır. Hemşirelikte yönetim açısından bakacak olursak, günümüz karmaşık dünyasında tam donanımlı, mesleki yeterliliklere sahip ve kriz durumunda becerilerini

kullanabilen yöneticiler yetiştirmek örgütsel ve yönetsel süreçler açısından son derece elzem bir konudur. Bunun için örnek olay eğitim yönteminin eğitimde aktif kullanılması ve çalışmalarda yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Araştırmanın Etik Yönü/Ethics Comittee Approval: Bu çalışmada etik kurul onayı alınmamıştır. Makale yazılırken yayın etiğine uyulmuştur.

Hakem/Peer-review: Dış hakem bağımsız.

Yazar Katkısı/Author Contributions: Fikir ve kavram: AYA; Planlama: AYA, SY; Veri toplama ve/veya işleme: AYA, SY; Veri analizi ve/veya yorumlama: AYA, SY; Literatür taraması: AYA; Makale yazımı: AYA; Eleştirel inceleme: AYA, SY.

Çıkar Çatışması/Conflict of Interest: Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan etmişlerdir.

Finansal Destek/Financial Disclosure: Yazarlar çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Teşekkür: İstatistik çalışmamda katkılarından dolayı Sayın Öğr. Görevlisi Mehmet YILDIZ'a, desteği için Sayın Dr. Öğr. Üyesi Gülcan ÇİFTÇİOĞLU YALÇIN'a teşekkürü bir borç bilirim.

KAYNAKLAR

- Abaan S. (1999). Hemşirelik yönetimi eğitiminde vaka tartışmaları: Bir sınıf deneyimi. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 4(1), 63-75.
- Aluisio AR, Daniel P, Grock A, Freedman J, Singh A, Papanagnou D, et al. (2016). Case-based learning outperformed simulation exercises in disaster preparedness education among nursing trainees in India: A randomized controlled trial. *Prehospital and Disaster Medicine*, 31(5), 516-523. doi:10.1017/S1049023X16000789
- American Organization of Nurse Executives (AONE). (2005). AONE nurse executive competencies. *Nurse Leader*, 3(1), 15-22. doi:10.1016/j.mnl.2005.01.001
- Andreassen HM, Holmsen TL. (2018). Case-based learning in nursing education. *Nordisk Sygepleje for Skning*, 8(3), 219-229. doi:10.18261/issn.1892-2686-2018-03-05
- Burucu R, Arslan S. (2021). Nursing students' views and suggestions about case-based learning integrated into the nursing process: A qualitative study. *Florence Nightingale Journal of Nursing*, 29(3), 371. doi: 10.5152/FNJJN.2021.20180
- Büchler JP, Brüggelambert G, de Haan-Cao HH, Sherlock R, Savanevičienė A. (2021). Towards an integrated case method in management education—developing an ecosystem-based research and learning journey for flipped classrooms. *Administrative Sciences*, 11(4), 113. doi:10.3390/admsci11040113
- Cantimer GG, Şengül S. (2022). Eğitimde örnek olay yöntemi üzerine yapılan araştırmaların incelenmesi. *Pearson Journal*, 7(17), 148-171. doi:10.46872/pj.463
- Caveião C, Peres AM, Zagonel IPS, Amestoy SC, Meier MJ. (2018). Teaching-learning tendencies and strategies used in the leadership development of nurses. *Revista Brasileira de Enfermagem*, 71, 1531-1539. doi:10.1590/0034-7167-2017-0455
- Chen S, Wang H, Wu L, Yu H, Li B, Yang F, et al. (2014). Evaluation of the application of case-based learning in the course of nursing management among nursing undergraduates. *Journal of Kunming Medical University/Kunming Yike Daxue Xuebao*, 35(6), 174.
- Cleveland LM, Carmona EV, Paper B, Solis L, Taylor B. (2015). Baby boy jones interactive case-based learning activity: a web-delivered teaching strategy. *Nurse Educator*, 40(4), 179-182. doi:10.1097/NNE.0000000000000129
- Çınaroğlu S. (2012). Yönetim eğitiminde yeni yaklaşımlar ve hastanelerde profesyonel yönetici ihtiyacı. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 15 (1), 79-110.
- Daniels FM, Fakude LP, LindaNS, Modeste RRM. (2015). Nurse educators' experiences of case-based education in a South African nursing programme. *Curationis*, 38(2), 1-8. doi:10.4102/curationis.v38i2.1523
- Das S, Ponnusamy KA, Tripathi A, Jaison J, Rathinam BA. (2022). Case-based learning: A 'Case' for restructuring anatomy education in Indian nursing curriculum. *Journal of Education and Health Promotion*, 11(1), 258. doi:10.4103/jehp.jehp_710_21
- DeSanto-Madeya S. (2007). Using case studies based on a nursing conceptual model to teach medical-surgical nursing. *Nursing Science Quarterly*, 20(4), 324-329. doi:10.1177/0894318407307159
- Demir C. (2017). Örnek olay yönteminin fen ve teknoloji dersi maddenin halleri ve ısı konusunda öğrenci başarısına etkisinin incelenmesi, *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 8, 28, (LXXX-LXXXVI).
- Doğan SE, Aslan H. (2024). Hemşirelik eğitiminde kullanılan güncel öğretim yöntem ve teknikleri. *Bingöl Üniversitesi Sağlık Dergisi*, 5(1), 224-235. doi:10.58605/bingolsaglik.1448021

- Feurman M, Miller AR. (2005). The kappa statistics as a function of sensitivity and specificity. *IJEMEST*; 36 (5), 517-27. doi:10.1080/002073905000063967
- Forsgren S, Christensen T, Hedemalm A. (2014). Evaluation of the case method in nursing education. *Nurse Education in Practice*, 14(2), 164-169. doi:10.1016/j.nepr.2013.08.003
- Gholami M, Saki M, Toulabi T, Moghadam PK, Pour AHH, Dostizadeh R. (2017). Iranian nursing students' experiences of case-based learning: A qualitative study. *Journal of Professional Nursing*, 33(3), 241-249. doi:10.1016/j.profnurs.2016.08.013
- Gray M, Aspland T. (2011). Midwifery practice in the university context: Perspectives of postgraduate students on the effectiveness of case-based learning in preparation for the workplace. *Teaching and Learning In Nursing*, 6(2), 38-45. doi:10.1016/j.teln.2010.07.003
- Gürol Y. (2004). İşletmecilik eğitiminde kullanılan öğretim metotları ve aktif bir eğitim aracı olarak yönetim oyunları. *Yönetim Dergisi*. 47(2), 77-92.
- Hackel J, Fawcett J. (2018). Teaching and learning from case studies: the added value of using a nursing conceptual model to construct cases. *Nursing Science Quarterly*. 31, 263-271. doi:10.1177/0894318418774872
- Hayman B. (2004). *Redesign of a model of nursing practice: A case study*. (Erişim tarihi: 10.02.2022), <https://researchdirect.westernsydney.edu.au/islandora/object/uws:2491/datastream/PDF/view>
- Heale R, Twycross A. (2018). What is a case study? *Evid Based Nurs*. 21(1), 7-8. doi:10.1136/eb-2017-102845.
- Hong S, Yu P. (2017). Comparison of the effectiveness of two styles of case-based learning implemented in lectures for developing nursing students' critical thinking ability: A randomized controlled trial. *International Journal of Nursing Studies*, 68, 16-24. doi:10.1016/j.ijnurstu.2016.12.008
- Hristova T, Todorova T, Markova M. (2021). Using case study method for forming clinical thinking ability in nursing and midwifery education. *TEM Journal*, 471-475. doi:10.18421/TEM101-59
- International Council of Nurses (ICN) 2023. *Featuring ICN's new charter for change*. (Erişim tarihi: 10.10.2023), https://www.icn.ch/sites/default/files/2023-07/ICN_IND_2023_Report_EN.pdf
- Hemşirelik Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (HUÇEP) 2022. (Erişim tarihi: 10.10.2023), https://www.hemed.org.tr/wp-content/uploads/2023/10/hemşirelik_cekirdek_egitim_programi.pdf
- İspir Ö, Çelebi Çakıroğlu O, Elibol E, Çeribaş E, Açıkgöz G, Yeşilbaş H, et al. (2017). Türkiye'deki hemşirelik lisans programlarında yürütülen hemşirelikte yönetim dersinin incelenmesi. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 4(2), 72-78. doi:10.5222/SHYD.2017.072
- Jordan GT. (2023). *Türkiye'de hemşirelik eğitiminde temel sorunlar*. (Erişim tarihi: 01.05.2024), <https://www.healthworldnews.net/turkiye-de-hemşirelik-egitiminde-temel-sorunlar/>
- Kaddoura MA. (2011). Critical thinking skills of nursing students in lecture-based teaching and case-based learning. *International Journal for the Scholarship of Teaching and Learning*, 5(2), n2. doi:10.20429/ijstl.2011.050220
- Kantar LD, Massouh A. (2015). Case-based learning: What traditional curricula fail to teach. *Nurse Education Today*, 35(8), e8-e14. doi:10.1016/j.nedt.2015.03.010
- Karaca A, Kaya G, Kaya L. (2023). The relationship between critical thinking skills and care giving roles of nurses. *J Educ Res Nurs*, 20(4), 360-366. doi:10.14744/jern.2023.22354
- Karaçam Z. (2013). Sistematik derleme metodolojisi: sistematik derleme hazırlamak için bir rehber. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Derg.*, 6(1), 26-33. 17.
- Kim SO. (2021). Effect of case-based small-group learning on care workers' emergency coping abilities. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(21), 11458. doi:10.3390/ijerph182111458
- Kim IS, Chung JN, Kim EH, Lee TW. (2007). Development and evaluation of a problem-based learning in Nursing management and ethics. *Journal of Korean Academy of Nursing Administration*, 13(1), 53-64.
- Kocaman G, Yürümezoğlu HA. (2015). Türkiye'de hemşirelik eğitiminin durum analizi: Sayılarla hemşirelik eğitimi 1996-2015. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (3), 255-262.
- Korhan EA, Yılmaz DU, Ceylan B, Akbıyık A, Tokem Y. (2018). Hemşirelikte psikomotor becerilerin öğretiminde senaryo temelli öğrenme: Bir deneyim paylaşımı. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(3), 11-16.
- Köklü N. (2019). Örnek olay çalışma metodları. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 27(2), 771-779. doi:10.1501/Egifak_0000000372
- Liao Y, Wang S, Weng D, Han T, Yang Y, Chen R, et al. (2020). Impact of a case-based–team-based learning model on critical thinking and self-efficacy of nursing undergraduates in China. *Indian J Cont Nsg Edn*. 21, 159-65. doi: 10.4103/IJCN.IJCN_51_20
- Liu L, Li M, Zheng Q, Jiang H. (2020). The effects of case-based teaching in nursing skill education: Cases do matter. *INQUIRY: The Journal of Health Care Organization, Provision, and Financing*, 57, 1-8. doi:10.1177/0046958020964421

- Macpherson I, Roqué MV, Martín-Sánchez JC, Segarra I. (2022). Analysis in the ethical decision-making of dental, nurse and physiotherapist students, through case-based learning. *European Journal of Dental Education*, 26(2), 277-287. doi:10.1111/eje.12700
- Majeed, F. (2014). Effectiveness of case-based teaching of physiology for nursing students. *Journal of Taibah University Medical Sciences*, 9(4), 289-292.
- Marquis BL, Huston CJ. (2017). *Leadership Roles and Management Functions in Nursing Theory and Application*. Wolter Kluwer, China. (Erişim tarihi: 01.05.2024). <http://repository.stikesrspadgs.ac.id/id/eprint/400>
- Mei Y. (2022). Application of clinical case teaching mode in gynecological nursing teaching. *Computational and Mathematical Methods in Medicine*, 1-7. doi:10.1155/2022/9739313
- Marfisi-Schottman I, Labat JM, Carron T. (2013). Building on the case teaching method to generate learning games relevant to numerous educational fields. *International Conference on Advanced Learning Technologies, ICALT*, 156-160.
- Moher D, Liberati A, Tetzlaff J, Altman DG, PrismaGroup. (2009). Reprint—preferred reporting items for systematic reviews and meta-analyses: The PRISMA statement. *Physicaltherapy*, 89(9), 873-880. doi:10.7326/0003-4819-151-4-200908180-00135
- Mulholland J. (1994). Competency-based learning applied to nursing management. *Journal of Nursing Management*, 2(4), 161-166. doi:10.1111/j.1365-2834.1994.tb00148.x
- Nielsen AE, Noone J, Voss H, Mathews LR. (2013). Preparing nursing students for the future: An innovative approach to clinical education. *Nurse Educ Pract.*, 13(4), 301-9. doi:10.1016/j.nepr.2013
- Nkosi Z, Pillay P, Nokes KM. (2013a). Implementing case-based teaching strategies in a decentralised nursing management programme in South Africa. *Curationis*, 36(1), 1-6.
- Nkosi Z, Pillay P, Nokes KM. (2013b). Perceptions of facilitators using case-based educational strategies in a nursing management decentralized program in South Africa. *International Journal of Science, Commerce and Humanities*. 4(1), 1-9.
- Oİ CG, Kabapınar Y. (2021). Yaşamın sınıfa yansımaları olarak örnek olay yöntemi: "Çözülecek binlerce sorun var. Kuramdan uygulamaya örnek olay: Yaşamı sınıfa taşımak. Pegem Akademi, Ankara.
- Özbudak E, Koç Z. (2021). Hemşirelik uygulamalarında eleştirel düşünmenin önemi. *Sağlık ve Toplum*, 31(2), 38-48.
- Park JH. (2021). Effect of PBL on self leadership, nursing leadership, confidence in nursing students applying flipped learning. *International Journal of Advanced Culture Technology*, 9(4), 162-168. doi:10.17703/IJACT.2021.9.4.162
- Pillay R. (2010). Towards a competency-based framework for nursing management education. *International Journal of Nursing Practice*, 16(6), 545-554.
- Polit DF, Beck CT. (2009). Literature reviews: Finding and reviewing research evidence. *Essentials of Nursing Research: Appraising Evidence For Nursing Practice*, 7, 169-93.
- Raurell-Torredà M, Olivet-Pujol J, Romero-Collado À, Malagon-Aguilera MC, Patiño-Masó J, Baltasar-Bagué A. (2015). Case-based learning and simulation: Useful tools to enhance nurses' education? Nonrandomized controlled trial. *Journal of Nursing Scholarship*, 47(1), 34-42. doi:10.1111/jnu.12113
- Roberts C, Morrell-Scott N, Wilkinson A. (2022). Learning beyond a singlefield of nursing through a virtual case-based approach to pre-registration nurse education. *British Journal of Nursing*, 31(18), 948-952. doi:10.12968/bjon.2022.31.18.948
- Salar AR, Fouladi B, Sarabandi A. (2020). Comparing the effect of "Learning based on classic education" and "Learning based on participatory education" on nursing students critical thinking: A case-control study. *J Educ Health Promot.* 9, 47. doi: 10.4103/jehp.jehp_257_19
- Schoch K. (2020). Case study research. *Research design and methods: An applied guide for the scholar-practitioner*, 245-258. (Erişim tarihi: 01.05.2024), https://ssqi.uk/wp-content/uploads/2021/12/01120_ISO-16059_2007-Dentistry-Required-elements-for-codification-used-in-data-exchange.pdf
- Snilstveit B, Oliver S, Vojtkova M. (2012). Narrative approaches to systematic review and synthesis of evidence for international development policy and practice. *Journal Of Development Effectiveness*, 4(3), 409-429. doi:10.1080/19439342.2012.710641
- Şahin S, Atasoy B, Somyürek S. (2010). Öğretmen eğitiminde örnek olay yöntemi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 253 -277.
- Tanrıverdi EÇ. (2021). Acil obstetrik bakım: Vaka bazlı kurs modülü öğrenci geri bildirimleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 24(1), 34-41. doi:10.17049/ataunihem.681794
- Uluyol Ç, Güyer T. (2014). Web destekli örnek olay yönteminde yüz yüze etkileşimin öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerine etkisi. *Journal of Theory and Practice in Education / Eğitimde Kuram ve Uygulama*. 10(4), 918-941.
- Wu S, Yang Z, Wu T, Tao X, Hong Y, Cheng B, et al.(2022). Application of online learning combined with case-based discussion in oral medicine education. *J Dent Educ.* 86(10), 1399-1404. Epub 2022 Apr 20. PMID: 35442534.
- Vana PK, Vottero BA, Altmiller G. (2022). *Quality and safety education for nurses, core competencies for nursing leadership and care management*. 3rd Edition. Springer Publishing Company. doi:10.1891/9780826161451

- Yoo MS, Park HR. (2015). Effects of case-based learning on communication skills, problem-solving ability, and learning motivation in nursing students. *Nursing&Health Sciences*, 17(2), 166-172. doi:10.1111/nhs.12151
- Yoo MS, Park JH, Lee SR. (2010). The effects of case-based learning using video on clinical decision making and learning motivation in undergraduate nursing students. *Journal of Korean Academy of Nursing*, 40(6), 863-871. doi:10.4040/jkan.2010.40.6.863
- Yating YIN, Qin Z, Fang LIU, Lishan C, Qiang XUE. (2022). Application of case-based learning combined with problem-based learning in standardized training of cerebrospinal fluid drainage. *Chinese Journal of Integrative Nursing*, 8(7), 153.
- Yerköy Ateş A, Okur F. (2020). COVID-19 pandemisinde gizli kahramanlar: Hemşire liderler. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi*, 6(3), 625-638.
- Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK), (2017). *Hemşirelik lisans eğitim çalıştayı*. (Erişim tarihi: 10.01.2021), https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/Hemsirelik_Lisans_Egitimi_Calistayi_Sonuc_Raporu.pdf
- Zhu X, Xiong Z, Zheng T, Li L, Zhang L, Yang F. (2021). Case-based learning combined with science, technology, engineering and math (STEM) education concept to improve clinical thinking of undergraduate nursing students: A randomized experiment. *Nursing Open*, 8(1), 415-422. doi:10.1002/nop2.642